

ZPRÁVA O ČINNOSTI POLABSKÉHO MUZEA, p. o. ZA ROK 2019

Polabské muzeum

Polabské muzeum
Poděbrady

Polabské národopisné muzeum
Píerov nad Labem

Vlastivědné muzeum
Nymburk

Muzeum Bedřicha Hrozného
Lysá nad Labem

Polabské muzeum, příspěvková organizace
Palackého 68
290 55 Poděbrady
IČO: 00069841

Úvod

Polabské muzeum, příspěvková organizace, spravovalo v roce 2019 svá následující pracoviště:

- **Polabské muzeum Poděbrady** (sídlo a hlavní budova Polabského muzea s přílehlými objekty),
- **Památník krále Jiřího z Poděbrad** (na II. nádvoří poděbradského zámku),
- **Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem**, areál muzea v přírodě,
- **Vlastivědné muzeum Nymburk** a objekt bývalé židovské synagogy,
- **Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem**,
- **Centrální depozitář Sadská.**

Činnost Polabského muzea se neodvívěla jen od naplňování úkolů stanovených Plánem činnosti Polabského muzea na rok 2019, ale též od mnoha dalších aktuálních úkolů a činností vzešlých z rozmanité činnosti Polabského muzea či byly zadány zřizovatelem Polabského muzea, Středočeským krajem. Podařilo se i plnění hlavního cíle, a to udržení počtu návštěvníků a příjmů Polabského muzea z hlavní činnosti.

Nejvýznamnější událostí roku 2019 bylo schválení financování akce *Rekonstrukce objektu a expozic Vlastivědného muzea Nymburk*. Financování schválilo Zastupitelstvo kraje a zřizovatel Polabského muzea, Středočeský kraj, vyčlenil na tuto akci 46 500 000,- Kč. V návaznosti na tuto skutečnost došlo k uzavření muzejních expozic Vlastivědného muzea Nymburk od 1. 7. 2019. Následně bylo zahájeno balení sbírkových předmětů a jejich převoz do Centrálního depozitáře. S tímto převozem sbírek byla však ještě spojena příprava depozitářů, a aby bylo možné sbírky řádně a bezpečně uložit, byla pořízena sestava mobilních regálů pro ukládání archeologického materiálu, přírodovědných sbírek a též systém pro bezpečné uložení obrazů. Pořízení těchto typů úložných systémů výrazně zvýšilo kapacitu úložných prostor v depozitářích. Jejich pořízení bylo umožněno díky financování z Plánu investic středočeského kraje, a to ve výši 2,4 mil Kč. Původně bylo financování pořízení mobilních úložných systémů zamýšleno z grantu Ministerstva kultury v rámci programu ISO/D, ale bohužel žádost nebyla v tomto případě úspěšná. Vedle těchto mobilních úložných systémů byla do centrálního depozitáře v Sadské pořízena i sestava klasických regálových polic pro ukládání sbírkového materiálu (hrazeno z investičního fondu Polabského muzea ve výši 83.406,- Kč). V průběhu druhého pololetí tak probíhalo kompletní vystěhování objektu nymburského Vlastivědného muzea, aby do konce roku 2019 bylo muzeum připraveno k předání stavební firmě. Těmto stěhovacím pracím byl ve II. pololetí roku 2019 výrazně podřízen celý chod muzea, neboť mnohdy bylo zapotřebí využít každého, kdo se mohl do balení sbírek a jejich transportu a ukládání zapojit. Kromě vlastních sil bylo ale zapotřebí i hojně využívat najaté externí přepravce neboť naše kapacity a schopnosti na tuto akci byly nedostatečné a mnohdy i nad naše síly. Všem kolegům, podílejících se na této rozsáhlé akci patří obrovské poděkování, jak se s celým stěhováním a vyklizením objektu vypořádali.

Vítězem veřejné zakázky na dodavatele stavby Rekonstrukce Vlastivědného muzea Nymburk, se stal na základě vyhlášené veřejné zakázky, která probíhala v květnu až červnu 2019, firma BFK, a.s. se sídlem v Zásnukách. Smlouva byla s vítěznou firmou podepsána v říjnu 2019.

V závěru roku 2019 byla též vytvořena a podána již 4. monitorovací zpráva projektu ROP, spolufinancovaného Evropskou unií – Rozšíření areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Obdobná zpráva, také 4., byla též vypracována ve spolupráci s městem Lysá nad Labem, týkající se však rekonstrukce Muzea Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem.

Hospodaření

Celkové náklady Polabského muzea v roce 2019 byly ve výši 22 220 998,11 Kč a celkové výnosy činily 22 577 761,17 Kč, čímž byl dosažen kladný výsledek hospodaření ve výši 356 763,06 Kč. Polabské muzea získalo od svého zřizovatele, Středočeského kraje, provozní příspěvek ve výši 18 189 568,- Kč.

Příspěvek Polabského muzea ve výši 4 388 193,- Kč, vzešlý z hlavní činnosti organizace, je tvořen hlavně z příjmu za prodej vstupenek (3 388 980,- Kč) a příjmu za prodané zboží, jako jsou suvenýry a publikace (503 420,- Kč).

Organizační záležitosti

V průběhu roku 2019 bylo v pracovním poměru v Polabském muzeu celkem zaměstnáno na 41 osob, tj. na přepočtené úvazky 30 osob. Následně ke konci roku ukončily své dlouholeté působení v Polabském muzeu Poděbrady 2 pokladní a jedna původkyně. Na jejich místa od nového roku nastupují pokladní z uzavřeného nymburského muzea. Další průvodkyně z VM Nymburk svou pracovní činnost ukončily v souvislosti ukončením provozu muzea. Zbývající zaměstnanci pracoviště Vlastivědné muzeum Nymburk, jsou s platností od začátku roku 2020 přesunuti na pracoviště Polabské muzeum Poděbrady. V Polabském muzeu pracovalo celkem 13 odborných pracovníků. Od února administrativní oblast posílila nová kolegyně, která ve své agendě má kromě evidence veškerých smluv též agendu výpůjček a zápůjček sbírek Polabského muzea (kterou převzala po kolegovi v dlouhodobé pracovní neschopnosti, jenž v dubnu 2019 ukončil své pracovní působení v PM), ale též i evidenci došlých faktur a evidenci vstupného v rámci elektronického nástroje na prodej vstupenek do muzea.

Expozice

Do poloviny roku 2019 bylo návštěvníkům k dispozici v pěti muzejních pracovištích (Polabské muzeum Poděbrady, Památník krále Jiřího z Poděbrad, Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem, Vlastivědné muzeum Nymburk, Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem) celkem 10 stálých expozic. Některé expozice se však skládají z více celků, ale administrativně jsou označeny jako jedna expozice (např. stálá expozice v Polabském muzeu Poděbrady – *Příběh Polabí*, nebo expozice v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem – *Život lidu na polabské vesnici od poloviny 18. století do poloviny 20. století*). V souvislosti s ukončením provozu Vlastivědného muzea Nymburk, byly expozice zdejšího muzea od 1. 7. 2019 veřejnosti uzavřeny a následně deinstalovány v souvislosti s přípravou objektu na rekonstrukci. Konkrétně se jednalo o tyto expozice: Bohumil Hrabal (umístěna v hlavní budově VM Nymburk) a Nymburk v proměnách věků (umístěna v bývalé synagoze v těsném sousedství muzea).

Výstavy Polabského muzea v roce 2019

Odborní pracovníci připravili pro návštěvníky Polabského muzea v průběhu roku 21 výstav. Z vlastní produkce Polabského muzea vzešlo 13 výstav a zbývajících 8 bylo převzato od jiných subjektů (autorů či organizací).

V žebříčku nejúspěšnějších výstav jsou tradičně vánoční a velikonoční výstavy pořádané již téměř tři desetiletí v areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem. Nezanedbatelný vliv na návštěvnosti těchto projektů mají doprovodné programy, a to jak pravidelné víkendové předvádění lidových řemesel, tak dílničky pro organizované skupiny školních dětí.

Doprovodný program pro školáky byl připraven také u výstavy *Velikonoční kraslice Aleny Fryčové*, která byla v jarních měsících k vidění v Polabském muzeu Poděbrady. Velmi zajímavý doprovodný program byl připraven a pokračuje následně i v roce 2020 u zapůjčené výstavy *Stopa: vyřeš zločin!*, kterou finanční podpořil Středočeský kraj. Zde Polabské muzeum navázalo spolupráci s Policií ČR, s územním odborem Nymburk, kdy pro předem objednané skupiny žáků II. stupně základních škol a pro středoškoláky je připraven preventivní program pod vedením policistů. Tématem programu jsou moderní techniky v kriminalistice. Tento program je školami poměrně hojně využíván.

S výrazným zájmem veřejnosti se setkala výstava ve Vlastivědném muzeu Nymburk *Z dějin železnice v Nymburce*. Byla to v podstatě poslední velká výstava v objektu muzea před jeho rekonstrukcí.

S ohledem na pokračující zájem o výstavu *První republika – 100 let samostatného státu*, byl výrazně prodloužen oproti plánu její termín ukončení, a to až do 15. 3. 2019. Jako velmi zdařilou výstavu hodnotili návštěvníci výstavu *Poděbrady ve filmu*, která představila několik filmů, které se natáčely přímo v Poděbradech a podařilo se k nim získat i některé předměty či kostýmy. Výstavu podpořil finančně Středočeský kraj.

Mimo plán byla ve vlastivědném muzeu Nymburk uspořádána výstava obrazů nymburského malíře Jana Vorlíčka u příležitosti jeho 90. narozenin. Další výstavou, která byla uspořádána mimo plán, byla výstava *100 let skautingu v Poděbradech*. Aby bylo možno tuto výstavu realizovat, byla termínově zkrácena výstava o poděbradském děkanu a hlavně světově uznávaném pomologu Matěji Rösslerovi.

Polabské muzeum Poděbrady

- 11/2018 - 13. 01. 2019: Vánoční pozdrav
- 11/2018 - 15. 03. 2019: První republika – 100 let samostatného státu
- 19. 01. 2019 - 26. 05. 2019: Poděbrady (jako) malované
- 23. 03. 2019 - 31. 05. 2019: Velikonoční kraslice Aleny Fryčové
- 05. 04. 2019 - 31. 10. 2019: Řemesla našich předků
- 05. 06. 2019 - 01. 09. 2019: Matěj Rössler
- 14. 06. 2019 - 05. 09. 2019: Poděbrady ve filmu
- 11. 09. 2019 - 10. 11. 2019: Dagmar Piorecká – Obrazy o tichu
- 14. 09. 2019 - 31. 10. 2019: 100 let skautingu v Poděbradech
- 12. 11. 2019 - 30. 12. 2019: Listopad 89 v Poděbradech
- 19. 11. 2019 - 31. 03. 2020: Stopa: vyřeš zločin!
- 15. 11. 2019 - 15. 01. 2020: Lidové podmalby na skle

Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem

- 23. 03. 2019 - 28. 04. 2019: Jaro na vsi
- 23. 03. 2019 - 31. 10. 2019: Slavnosti a oslavy na polabském venkově ve 20. století
- 01. 05. 2019 - 31. 10. 2019: Lidové obrázky na skle
- 01. 05. 2019 - 31. 10. 2019: Lidová výšivka
- 15. 11. 2019 - 30. 12. 2019: Lidové Vánoce v Polabí

Vlastivědné muzeum Nymburk

- 01. 02. 2019 - 30. 06. 2019: Z dějin železnice v Nymburce
- 13. 05. 2019 – 10. 06. 2019: Jan Vorlíček – 90 let

Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem

- 11/2018 - 19. 01. 2019: 150 let Sokola v Lysé nad Labem
- 26. 01. 2019 - 23. 03. 2019: Dalibor Koloc - Krajina kreslená a malovaná
- 26. 03. 2019 – 12. 04. 2019: Výstava školních prací SŠD Lysá nad Labem
- 15. 04. 2019 - 31. 08. 2019: Moje propiska (výstava sbírky propisek Jána Šturma)
- 30. 11. 2019 – 04. 01. 2020: Výstava loutek ze sbírek Polabského muzea

Výstavy mimo prostory Polabského muzea

Polabské muzeum připravilo i výstavy mimo své prostory, a to zpravidla na základě požadavků pořádajících subjektů. Jednalo se o následující výstavy:

- 13. 04. 2019: Velikonoce u Trmalů. Výstava velikonočních zvyků s přednáškou o velikonočním období, Trmalova vila, Praha 10 (PhDr. Jan Vinduška, PhDr. Jana Hrabětová)
- 18. 05. 2019: Spisovatel Bohumil Hrabal. 21. ročník Hrabalova Kerska (František Sýkora)

07. 05. 2019 – 23. 05. 2019: 140 let od narození prof. PhDr. Bedřicha Hrozného a 150 let od narození prof. MUDr. Rudolfa Jedličky, Poslanecká sněmovna parlamentu ČR (Ondřej Rašín)

04. 09. – 30. 09. 2019: Hrabanovští, výstava fotografií obojživelníků a plazů Hrabanovské černavy, Městská knihovna Lysá nad Labem (RNDr. Martin Šandera, PhD.)

Návštěvnost

Návštěvnost Polabského muzea v roce 2019 zaznamenala v celkových číslech mírný nárůst oproti roku předchozímu, a to o 540 osob. Celkem Polabské muzeum navštívilo 65 861 osob, z toho bylo 57 479 osob platících a 8 382 zdarma (zpravidla děti předškolního věku, návštěvníci s volným vstupem, účastníci vernisáží apod.). V Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem byl znamenán nárůst návštěvnosti o 1 966 osob, tj. 4,2 % více (platících přišlo o 2 729 více než v předešlém roce, méně ale bylo zaznamenáno návštěvníků zdarma, a to o 763 osob). Určitý pokles návštěvnosti byl zaznamenán v Polabském muzeu Poděbrady (o 299 osob, tj. 6 %). Téměř zanedbatelný pokles návštěvnosti, byl zaznamenán v Památníku krále Jiřího z Poděbrad, kam zavítalo o 221 návštěvníků méně, což je o 1,9 % méně, ale i přesto byla opět překonána hranice 10 000 platících návštěvníků. Zaznamenaný mírný pokles souvisí s nekonáním výstavy ke Dnu Poděbrad v roce 2019, neboť s konáním této výstavy v roce 2018 v Památníku krále Jiřího z Poděbrad se tato skutečnost výrazně promítla do statistiky návštěvnosti. Proto můžeme celkově hodnotit počet návštěvníků velice kladně. Drobný nárůst návštěvnosti byl zaznamenán v Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, kam zavítalo o 90 návštěvníků více, což je v tomto případě nárůst o 4,2 %. Statistická data návštěvnosti Vlastivědného muzea Nymburk jsou k dispozici jen do 30. 6. 2019, do doby ukončení provozu. Za toto období, srovnáme-li se stejným obdobím roku předchozího, přišlo o 218 osob více, což je o 16 % více.

2019	Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem		Polabské muzeum Poděbrady		Památník krále Jiřího z Poděbrad		Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem		Vlastivědné muzeum Nymburk		Celkem
	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	
leden	0	0	150	14	0	0	94	29	98	10	395
únor	0	0	255	13	35	0	53	7	197	55	615
březen	2853	587	225	29	354	17	98	75	292	54	4 584
duben	8929	1487	836	30	1038	34	190	95	142	9	12 790
květen	2038	441	378	49	1228	158	123	168	298	17	4 898
červen	1922	425	300	12	1268	78	139	11	274	83	4 512
červenec	2210	357	317	18	1905	51	85	24			4 967
srpen	2662	495	335	21	1940	82	124	13			5 672
září	1593	204	314	44	1236	178	86	9			3 664
říjen	1239	184	315	22	1378	39	232	20			3 429
listopad	3475	531	333	21	387	14	185	26			4 972
prosinec	12638	1889	413	24	0	0	270	129			15 363
celkem	39 559	6 600	4 171	297	10 769	651	1 679	606	1 301	228	65 861
Celkem	46 159 ↑		4 468 ↓		11 420 ↓		2 285 ↑		1529		65 861 ↑

↓ ↑ znamená pokles či nárůst návštěvnosti proti roku předchozímu

Aktuální vývoj návštěvnosti se promítl též do statistiky návštěvnosti podle výše vstupného. Ve sledovaném období byl zaznamenán proti předchozímu období nárůst téměř ve všech sledovaných segmentech jen drobný pokles byl zaznamenán u rodinného vstupného a u školních skupin. Výrazný nárůst byl zaznamenán u skupiny seniorů.

Rozložení skupin návštěvníků dle zaplaceného vstupného

	Dospělí (plné vstupné)	Děti 6–15 (snížené vstupné)	Studenti (snížené vstupné)	Senioři (snížené vstupné)	Rodinné (snížené vstupné)	Školní skupiny (snížené vstupné)	Ostatní skupiny (snížené vstupné)	Celkem Platících	Celkem Zdarma	Celkem
Celkem	21 247↑	3 831↑	1 477↑	10 319↑	5 752↓	12 064↓	2 789↑	57 479↑	8 382↓	65 861↑

↓↑ znamená pokles či nárůst návštěvnosti proti roku předchozímu

Přednášky

V průběhu roku 2019 vykonali odborní pracovníci Polabského muzea celkem 23 přednášek, a to zpravidla pro skupiny školní mládeže (H. Lipavská, A. Lamprecht, O. Rašín, J. Kavánová), nebo seniory (J. Hrabětová, M. Kratochvíl), či pro další zájmové skupiny z řad veřejnosti (M. Šandera), a to jak organizované, tak i neorganizované (M. Šandera, J. Hrabětová, A. Lamprecht, M. Kratochvíl, J. Vinduška). Uspořádané přednášky si vyslechlo celkem na 605 posluchačů. Další přednášky vykonali odborní pracovníci mimo prostory Polabského muzea na akcích organizovaných jinými pořadateli. Takových to přednášek se uskutečnilo 18 pro celkem 382 posluchačů.

Akce s přírodovědnou tematikou, které organizoval přírodovědec Polabského muzea RNDr. Martin Šandera, PhD., Žabí kvákání Hladoměř (24. 4., Stará Lysá), Žabí kvákání Hrabanov (26. 4., Lysá nad Labem) a Jizbický písák (27. 4., Jizbice), a kterých se zúčastnilo 58 osob, byly pořádány jako muzejní večery Polabského muzea, ve spolupráci s organizací HERPETA a obcí Jizbice a zároveň byly součástí oslav Mezinárodního dne ochrany žab. Akce ve Staré Lysé a v Lysé nad Labem byly součástí oslav Dne Země v Lysé nad Labem. Typem akce se jednalo o exkurze a zároveň přednášky pod širým nebem.

Lektorské a doprovodné programy

V nabídce Polabského muzea jsou pro organizované skupiny, od žáků mateřských škol až po studenty středních škol, různé doprovodné či lektorské programy. Jednak ke stálým expozicím (Příběh Polabí, Příběh archeologie, Bedřich Hrozný, historie Lysé nad Labem, Středověký Nymburk a Bohumil Hrabal), tak i ke krátkodobým výstavám nebo k aktuálně probíhajícím výstavám. V roce 2019 proběhly lektorské programy, a to bylo k prodloužené výstavě *První republika, Řemesla našich předků*, ale hlavně k výstavě *Velikonoční kraslice Aleny Fryčové* a preventivní program v rámci výstavy *Stopa: vyřeš zločin!* (ve spolupráci s policisty z územního pracoviště Nymburk) celkem 31 lektorských programů pro 784 dětí.

Pravidelnou součástí velikonoční a vánoční výstavy v PNM Přerov nad Labem se opět staly řemeslné dílničky připravené pro objednané školní výpravy. Tuto nabídku využilo téměř sedm tisíc dětí (dětských školních organizovaných návštěvníků velikonoční a vánoční výstavy bylo na 8 373) a každý malý účastník si mohl pod lektorským dohledem vytvořit malý dárek z připraveného materiálu a hotový výrobek si odvézt s sebou domů.

Badatelská služba

Zpřístupněný sbírkový fond Polabského muzea slouží také jako zdroj informací pro celou řadu badatelů z řad odborné i laické veřejnosti. Cílem bádání jsou jak trojrozměrné sbírky, tak hlavně sbírka písemností a fotografií uložené v archivech pracovišť Polabského muzea, ale také jsou hojně

využívány služby Knihovny Polabského muzea. Osobně navštívilo Polabské muzeum v roce 2019 celkem 103 badatelů (z toho 21 badatelů v knihovně), někteří z nich muzeum navštívili opakovaně. Celkem za sledované období provedli odborní pracovníci na 317 badatelských úkonů, jako jsou např. odpovědi na písemné dotazy, konzultace a rešerše.

Odborné konference a semináře

Ve spolupráci Polabského muzea, p. o., Města Lysá nad Labem a Farního sboru Českobratrské církve evangelické se v Lysá nad Labem 4. 5. 2019 uskutečnilo Sympozium k výročí 100 let české staroorientalistiky a 140 let od narození Bedřicha Hrozného. V rámci přednáškového cyklu byly představeny nejen život a dílo našeho předního orientalisty Bedřicha Hrozného, ale i dalších orientalistů.

Ve spolupráci se uskutečnilo v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem dne 29. 4. 2019 jednání středočeské krajské sekce konzervátorů a restaurátorů AMG.

Možnosti zúčastnit se různých odborných setkání, seminářů či konferencí, a to jako pořadatelé, či přispěvatelé nebo posluchači, využili v roce 2019 následující odborní pracovníci Polabského muzea.

Aranka Součková:

29. 4. 2019: Jednání krajské sekce konzervátorů a restaurátorů AMG, PNM Přerov nad Labem

10. 9. – 12. 9. 2019: Konference restaurátorů a konzervátorů, Rožnov pod Radhoštěm

František Sýkora:

29. 4. 2019: Jednání krajské sekce konzervátorů a restaurátorů AMG, PNM Přerov nad Labem

10. 9. – 12. 9. 2019: Konference restaurátorů a konzervátorů, Rožnov pod Radhoštěm

RNDr. Martin Šandera, Ph.D.:

12. 12. 2019: Seminář „Želva bahenní v ČR“. Polabským muzeem (hlavní organizátor M. Šandera, přednáška: Želva bahenní v ČR – možnosti návratu), Ekocentrum Huslík Poděbrady

PhDr. Hana Šídová

Absolvovala kurz předení na kolovrátku a kurz modrotisku

Mgr. Andrej Lamprecht

Pravidelná účast na zasedáních a seminářích Středočeské archeologické komise

PhDr. Helena Lipavská

9. 4. 2019: Komise muzejních historiků – Písek

MgA. Alena Šeberlová

28. 3. 2019: Porada muzejních edukátorů Středočeského kraje, Středočeský kraj – Krajský úřad

PhDr. Jan Vinduška

19. 3. 2019: Workshop Nová média III - seminář k jednotné propagaci PO Středočeského kraje, Středočeský kraj – Krajský úřad, přednesen příspěvek „**Mezi profily aneb pobočky na FB – výhody a nevýhody více profilů**“

2x účast na pravidelných setkáváních Středočeské krajské sekce AMG

Pro odborné pracovníky Polabského muzea byl uspořádán cyklus školení IT dovedností (Word, Excel, PowerPoint).

Ediční činnost

Ve sledovaném období vydalo Polabského muzeum propagační materiály a připravovalo se vydání dalšího čísla *Vlastivědného zpravodaje Polabí 49/2018* (výkonný redaktor RNDr. Martin Šandera, PhD.). PhDr. Jana Hrabětová připravila textové a obrazové podklady pro vydání stolního kalendáře na rok 2020 (vydavatelem je Městské kulturní centrum Poděbrady).

Propagační činnost

Jako základní informační zdroj pro prezentaci nejen aktuálních výstav, ale i dalších zajímavostí či sdělování důležitých informací, slouží veřejnosti webové stránky Polabského muzea (www.polabskemuzeum.cz). Webové stránky navštívilo v roce 2019 celkem 70 484 unikátních návštěvníků, což je nárůst proti předchozímu roku o 10,67 %. V současné době jsou velmi vyhledávaným komunikačním kanálem sociální sítě, které velmi dobře slouží k propagaci akcí a činností Polabského muzea. Jsou to hlavně facebookové profily jednotlivých pracovišť a účet na Instagramu a Twitteru.

Propagace se ani v současné době neobejde bez klasické výlepové služby, které má též nezanedbatelný vliv na propagaci krátkodobých výstav, přednášek a akcí. Opět bylo v uplynulém období využíváno billboardových ploch a tzv. citilightů v prostorách pražského metra, doplněných o DL letáčky umístěné na několika desítkách distribučních míst nejen v Praze, ale i ve Středočeském kraji při propagaci výstav pořádaných v PNM Přerov nad Labem, jako je *Jaro na vsi* a *Lidové Vánoce v Polabí*.

Velmi významný vliv na propagaci a následnou návštěvnost jednotlivých muzejních pracovišť Polabského muzea má jejich prezentace ve sdělovacích prostředcích, především v televizních stanicích, ale i v rozhlase. V průběhu roku bylo natočeno několik televizních reportáží či vstupů (např. přímý reportážní vstup České televize ze skanzenu při zahájení výstavy *Jaro na vsi* (24. 3. 2019), reportáž Praha TV (obě J. Vinduška), ale také i rozhlasových reportáží (Český rozhlas, Rádio Blaník, Kiss rádio...) za účasti odborných pracovníků Polabského muzea (J. Vinduška, J. Hrabětová, O. Rašín, M. Kratochvíl). V areálu skanzenu byla natočena reportáž na téma „Jak se dříve spalo“ (J. Vinduška) do pořadu České televize *Co naše babičky uměly a na co my jsme zapomněli...* - vysíláno 19. 5. 2019. Ale i na jiných místech například Česká televize natáčela reportáže ve spojení s Polabským muzeem, například přírodovědec Polabského muzea M. Šandera vystupoval v pořadu *Po lopatě – reportáž Žáby v přírodě* a v pořadu *Chcete mě?* v reportáži *Obojživelník roku 2019*. Svě místo mezi sdělovacími prostředky mají i internetové televize jako např. SNEWS, kteří natáčejí pravidelně akce v Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem.

Další informace o výstavách a expozicích Polabského muzea byly zveřejněny formou novinových článků a informací v regionálním tisku (Nymburský zpravodaj, Lyské listy, MF DNES, Nymburský deník, Poděbradské noviny).

Svou propagaci mělo Polabské muzeum zastoupeno vlastním stánkem na Dni dětí pořádaným DDM Poděbrady dne 1. 6. 2019. Propagace, kterou na stánku zajišťovala MgA. Alena Šeberlová, byla zaměřena na aktuálně v muzeu probíhající výstavy a na nadcházející Muzejní noc. Kromě jiného si dětští zájemci u stánku mohli vyzkoušet svou zručnost při plnění drobných úkolů.

Polabské muzeum se prostřednictvím prezentace Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem (J. Hrabětová a J. Vinduška) zúčastnilo dne 14. 12. 2019 akce Den otevřených dveří Středočeského kraje.

Do propagace lze zařadit i tu skutečnost, že areál a některé objekty Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem se staly místem filmového natáčení. V průběhu roku se zde vystřídal filmový štáb z Francie (natáčení romantického televizního filmu), filmový štáb pod vedením režiséra

Zdeňka Trošky, který zde natáčel jedno z míst pro svou novou pohádku *Zakleté pírkó* a v neposlední řadě i štáb České televize, pod vedením režiséra F. A. Brabce, při natáčení sekvence do připravovaného detektivního seriálu *Zločiny Velké Prahy*.

Akce pro veřejnost

Vedle pořádání výstav a prezentace formou stálých expozic se v Polabském muzeu odehrálo ještě mnoho dalších zajímavých akcí.

Dne 18. 5. 2019 jsme v Polabském muzeu oslavili Mezinárodní den muzeí a galerií, a to tak, že návštěvníci měli tento den vstup zdarma. Společně s námi tak oslavovalo 380 návštěvníků.

Polabské muzeum se již po dvanácté zapojilo do Festivalu muzejních nocí a tradičními místy konání muzejních nocí bylo jednak Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem. Zde se akce odehrála 25. 5. 2019, a to společně s celoměstskou akcí Lysá žije! Další muzejní noc, se uskutečnila v pátek 7. 6. 2019 v Poděbradech, a to jak v hlavní budově (a zahradě) Polabského muzea v Poděbradech, tak též v Památníku krále Jiřího z Poděbrad. Poslední naše muzejní noc proběhla v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem v sobotu 8. 6. 2019, a to již po devátá. Samozřejmostí bylo zapojení do akce vedle řemeslníků i místních dobrovolníků. V průběhu muzejní noci Polabského muzea přišlo celkem 587 návštěvníků.

Ve spolupráci s obcí Přerov nad Labem se v neděli 2. 6. 2018 uskutečnilo v dolní části areálu skanzenu folklorní vystoupení souborů, účastnících se folklorního festivalu Polabská vonička.

V rámci pořádání Středočeského kulturního léta, zastřešeno Středočeským krajem, uspořádalo Polabské muzeum v areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem, v pátek 28. 6. 2019 divadelní vystoupení Divadla Příbram. Na pořadu bylo muzikálové představení *Balada pro banditu*.

Jako již každoročně se v sobotu 24. 8. 2019 uskutečnila v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem akce *Skanzen v pohádkách Zdeňka Trošky*. Její hlavní aktér režisér Zdeněk Troška opět připravil a osobně nadiktoval zájemcům z řad návštěvníků diktát ve staré škole. Součástí akce s bohatým doprovodným programem, zaměřený převážně na dětské návštěvníky, byla i výstava kostýmů z pohádek a filmů, které režíroval Zdeněk Troška.

Tradicí ve spolupráci Polabského muzea s obcí Přerov nad Labem je již mnoho let pořádání Dožínkové slavnosti, která se uskutečnila v sobotu 14. 9. 2019. V tomto roce se opět nenaplnila možnost spolupráce s Českým rozhlasem, neboť opět Český rozhlas neumožnil vstup do zámku a ani na zámecké nádvoří. Tentokrát bez udání důvodu. Letošní průvod byl zahájen vystoupením folklorního souboru *Furiant* v dolní části areálu skanzenu a po té co původ prošel celým skanzem s několika zastaveními, končil u brány zámku, kde bylo improvizované jeviště. Doprovodný program byl zajištěn jednak vystoupením dechové kapely *Krajanka* (v rámci projektu *Koncert pro všechny dobré rodáky*) a jednak vystoupením folklorních souborů (*Furiant* a *Šáteček*) a řadou dobrovolníků v dobových oděvech.

U příležitosti oslav Dnů evropské kultury (EHD) dne 15. 9. 2019 měli návštěvníci Polabského muzea, možnost si zdarma prohlédnout expozice Polabského muzea Poděbrady a Památníku krále Jiřího z Poděbrad. Tuto možnost využilo celkem 161 zájemců. V Polabském muzeu Poděbrady byla navíc pro zájemce připravena komentovaná prohlídka výstavy *100 let skautingu v Poděbradech*.

Polabské muzeum se svými pracovišti zapojilo 28. 10. 2019 do oslav Dne Středočeského kraje. Tento den byla muzejní pracoviště přístupna návštěvníků za symbolickou 1 korunu. Tuto možnost využilo 174 návštěvníků.

V Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem se 15. 12. 2019 uskutečnila Adventní neděle – vánoční zvyky, výroba vánočních dekorací a přednáška o vánočních zvycích (PhDr. Hana Šídová). Zajištění této akce zajistili kolegové z Muzea B. Hrozného ve spolupráci s místními dobrovolníky.

Polabské muzeum opět poskytovalo prostor k setkávání členů *Společnosti přátel starého Nymburka*, ve Vlastivědném muzeu Nymburk a *Přírodovědného klubu Polabí*, v Polabském muzeu Poděbrady. Na těchto pravidelných setkáních opět nechyběly zajímavé přednášky členů a výměny poznatků z oborů jejich zájmů.

Práce se sbírkami a odborná činnost

Polabské muzeum spravuje rozsáhlý sbírkový fond pod názvem Sběrka Polabského muzea, která čítá více než 150 000 evidenčních čísel zapsaných v Centrální evidenci sbírek (CES) vedenou Ministerstvem kultury. Sběrka PM je zapsána v Centrální evidenci sbírek pod číslem: MPB/002-05-13/243002. Vlastníkem Sběrky Polabského muzea je Středočeský kraj, zřizovatel Polabského muzea. Sběrka Polabského muzea se skládá z následujících podsbírek:

- Geologická
- Botanická
- Zoologická
- Archeologická (prehistorie)
- Historická
- Numismatická
- Etnografická
- Výtvarné umění
- Knihy
- Další – Kabinet L. Kuby
- Jiná – Muzeum Královéměstecka
- Jiná – Muzeum B. Hrozného Lysá nad Labem
- Jiná – Městské muzeum v Sadské
- Jiná – Vlastivědné muzeum Nymburk

Práce se sbírkami byla v uplynulém roce ovlivněna hlavně přípravou a následným stěhováním sbírkových předmětů z vyklizovaného nymburského muzea, a to hlavně do centrálního depozitáře v Sadské. Některé sbírky byly přesunuty též do depozitářů v Poděbradech. S touto akcí byla spjata, již zmiňovaná, investiční akce, jejímž cílem bylo pořízení mobilních úložných systémů. Organizace a správa přesunutých sbírek bude pro kurátory sbírek v následující období jedním z hlavních úkolů při správě sbírkového fondu.

Hlavní činnost odborných pracovníků se mj. dělila mezi správu a revize sbírkových fondů, vyřizování badatelských dotazů, přípravu a realizaci přednášek, výstav a expozic včetně průvodcovských služeb v expozicích.

Částečně odlišné požadavky jsou kladeny na pracovní činnost archeologa, který vedle standardní muzejní práce vykonává i některé úkony z oblasti státní památkové péče v oblasti archeologie – vydávání vyjádření ke stavebním činnostem a hlavně provádění terénních archeologických výzkumů nebo dohledů při stavbách rodinných domků, či průzkumy archeologických lokalit zasažených výstavbou.

V roce 2019 bylo realizováno v oblasti archeologické činnosti mj. následující:

Počet terénních výzkumů nebo dohledů		Počet vyjádření	Počet dokončených nálezových zpráv a zpráv pro investory	Počet nedokončených nálezových zpráv a zpráv pro investory
Hrazené	Nehrazené			
3	20 dohledů	30	2	5

V Archivu Polabského muzea (spravujícím cca 65 běžných metrů sbírky písemností) probíhá průběžná revize fondu sbírky písemností, ale s ohledem na rozsah se jedná o dlouhodobou činnost.

V druhé polovině roku byl zahájen a zrealizován upgrade stávající verze elektronické evidence sbírek BACH. Postupně byla stávající data z jednotlivých stanic převedena do nového systému, tak aby bylo možno pokračovat v digitalizaci evidence sbírek (katalogizačních karet a přírůstkových knih). Nový systém umožní lepší správu celého sbírkového fondu a hlavně se zvýší bezpečnost digitálně zpracovaných dat.

V průběhu roku 2019 bylo uzavřeno celkem 7 kupních smluv (v celkové hodnotě 57 550,- Kč) na nákup předmětů sbírkové povahy. Nákupy byly financovány jednak z investičního fondu Polabského muzea, a to ve výši 34 550,- Kč a jednak z investic Středočeského kraje ve výši 23 000,- Kč (smlouvy kupní č. 3/2019 a 4/2019):

- SK č. 1/2019: Bohumil Hrabal: Co jsem ještě neřekl, 2 600,- Kč
- SK č. 2/2019: soubor obrazů a skic nymburského rodáka, malíře Ladislava Stejskala (1910 – 1983), 15 950,- Kč
- SK č. 3/2019: Album k 70. narozeninám J. V. Hráského (1857 – 1939), z r. 1927 9.000,- Kč
- SK č. 4/2019: Soubor prací Kruhu přátel Vladimíra Boudníka panu B. Hrabalovi k 70. výročí narozenin 14.000,- Kč
- SK č. 5/2019: obraz Jana Dědiny – Dívka pod kvetoucím stromem se sklání nad růží, 700,- Kč
- SK č. 6/2019: Pohár skleněný – vnější část postříbřená, vnitřní pozlacená, 300,- Kč
- SK č. 7/2019: album pohlednic spolku Černá hodinka, 15.000,- Kč

Vedle nákupů předmětů sbírkové povahy, získalo Polabské muzeum předměty sbírkové povahy i darem od občanů či obce. Sběrka Polabského muzea se tak rozrostla o:

- DS 1/2019: soubor církevního textilu a praporů,
- DS 2/2019: Tištěný Římský misál
- DS 3/2019: Jaro Beran: Nymburské hradby, linoryt, zarámováno, 33x29 cm pasparta.

V rámci spolupráce s dalšími nejen muzejními instancemi byly i některé sbírkové předměty Polabského muzea zapůjčeny jiným subjektům zpravidla k výstavám. Celkem bylo uzavřeno 8 smluv o vypůjčce sbírkových předmětů nebo souboru sbírkových předmětů. Na druhou stranu i Polabské muzeum si zapůjčuje některé specifické sbírkové předměty a to rovněž například pro výstavy nebo do stálých expozic.

Konzervování a restaurování

Odborným restaurátorským a konzervátorským zásahem externích restaurátorů prošlo v průběhu roku celkem 19 sbírkových předmětů, a to v celkové částce 538 866,- Kč. Takto byly restaurovány tyto sbírkové předměty: pohovka, křeslo, textilní potahy paravánu, textilní potah dřevěného křesla a taburetu a souboru 4 cechovních pokladnic (celková výše nákladů na restaurování uvedených předmětů byla 338 350,- Kč, z toho 70 % hrazeno z grantu Ministerstva kultury program ISO/D, tj. 230 000,- Kč a zbývajících 108 350,- Kč hradil Středočeský kraj). Sádrový reliéf za částku 49 000,- Kč a dřevěný rám paravánu za 7 690,- Kč – následně budou výše uvedené restaurované předměty prezentovány ve stálé expozici VM Nymburk. Restaurováním prošel též soubor 6 písčkových

náhrobních soch a soklů křížků v areálu PNM Přerov nad Labem v částce 36 000,- Kč. Restaurovány byly též 2 ostatkové schránky ze stálé expozice MBH Lysá nad Labem v celkové částce 59 900,- Kč.

Základním konzervátorským ošetřením prošlo významné množství sbírkových předmětů prezentovaných ve výstavách Polabského muzea (např. na výstavě Řemesla našich předků, Z dějin železnice).

Dezinsekčním zásahem zvaným fumigace (dezinfekční zákrok proti skladištním škůdcům a dřevokaznému hmyzu), prošel v roce 2019, celkem 2x, a to v jarním a podzimním období celý Centrální depozitář Sadská.

Ve čtvrtém čtvrtletí roku byla provedena poptávka na provedení služby na zajištění biologického průzkumu vytypovaných objektů lidové architektury v Polabském národopisném muzeu Přerov nad Labem. Předpokladem je, že by se případné diagnostické práce mohli začít provádět na jaře 2020.

Monitoring stavu relativní vlhkosti a teploty (za pomoci přístrojů – datalogery) jak v expozicích, tak v depozitářích, patří k dalším činnostem spojeným s preventivní konzervací. S touto činností souvisejí případná opatření na dodržování vhodných klimatických podmínek pro jednotlivé sbírkové předměty či soubory předmětů jako je například následná instalace zvlhčovačů vzduchu v expozicích, nebo naopak odvlhčovačů, a to jak mechanických přístrojů, tak i za pomoci chemických absorbentů (např. jejich umístění do výstavních vitrín k regulaci optimální vlhkosti).

Knihovna Polabského muzea

Knihovna Polabského muzea, která je evidovaná dle knihovního zákona, spravovala ke konci roku 2019 na 36 004 knihovních jednotek (knihy a časopisy). Roční přírůstek knihovního fondu činil celkem 75 knihovních jednotek (nové knižní přírůstky jsou následně uveřejněny na webu Polabského muzea), za což byla vynaložena částka přibližně 10 000,- Kč. Během roku se uskutečnilo celkem 234 výpůjček, a to jak zaměstnanci PM, kteří knihovnu využívají v rámci své odborné činnosti, tak také studenty a dalšími badateli, pro které je muzejní knihovna dostupným zdrojem informací.

Budovy ve správě Polabského muzea a jejich údržba a opravy

Polabské muzeum v roce 2019 spravovalo celkem 34 objektů (z nich 4 jsou kulturní památka):

- 32 budov v majetku Středočeského kraje, z nichž jsou 3 kulturní památky (staročeská chalupa a dům z Oskořínku v areálu PNM Přerov nad Labem a bývalý špitál Kunhuta u hl. budovy Polabského muzea v Poděbradech). Z celkového počtu 32 objektů se 26 objektů nachází v areálu PNM Přerov nad Labem. Zbývající objekty jsou v Poděbradech (3), Nymburce (1) a Sadské (2),
- 1 budovu pronajatou (synagoga Nymburk),
- 1 budovu v užívání (Muzeum B. Hrozného v Lysé nad Labem) – kulturní památka,
- 1 muzejní expozice v objektu jiného vlastníka (Památník krále Jiřího z Poděbrad – na zámku Poděbrady – kulturní památka – využívány 3 prostory na základě smlouvy o výpůjčce).

V průběhu roku 2019 byla prováděna nezbytná údržba objektů a zařízení ve správě Polabského muzea v rámci běžného provozu či odstraňování provozních závad a opotřebení. K těmto úkonům patří například rekonstrukce elektroinstalace v pokladně Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem, opravy a úpravy stávající elektroinstalace v Centrálním depozitáři v Sadské, výměna

osvětlení v pokladně Polabského muzea Poděbrady, oprava vodoinstalace v Centrálním depozitáři Sadská, případně opravy plynových zařízení.

Ve sledovaném období proběhly stavební a další akce financované z Plánu investic Středočeského kraje:

- Statické zabezpečení stodoly u myslivny v PNM Přerov nad Labem. Kromě zajištění štítové stěny a trhlin ve stěnách stodoly, též kompletně vyměněna dožilá střešní konstrukce – realizováno a dokončeno v celkových nákladech ve výši 1 561 438,- Kč.
- Vybavení depozitních prostor Polabského muzea úložnými systémy (Centrální depozitář prostory pro uložení archeologických a přírodovědných sbírek, depozitář obrazů v Poděbradech – realizováno a dokončeno v celkových nákladech ve výši 2 380 433,- Kč.
- Rekonstrukce býv. bytu – adaptace na pracovní Polabského muzea v Poděbradech – realizováno a dokončeno v celkových nákladech ve výši 491 875,- Kč.
- Nákup pódia – realizována pouze veřejná zakázka na dodavatele – dodáno bude v roce 2020.
- Rekonstrukce budovy a expozic Vlastivědného muzea Nymburk – proběhla veřejná zakázka na dodavatele a podepsána smlouva, a po vyklizení objektu předání staveniště 16. 1. 2020.
- Realizace nákupu sbírek z investičního fondu Středočeského kraje: administrativní dokončení nákupu sbírek – uzavřeny 2 kupní smlouvy v celkové hodnotě 23.000,- Kč.

Mezi další stavební akce patřilo například: v listopadu bylo zahájeno zhotovení nové střechy nad hospodářskou budovou u myslivny v areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem (dodavatel vybrán na základě VZMR uskutečněné v září 2019. Zde bude akce pobíhat ještě nejméně do února 2020 a předpokládaná cena prací je ve výši 902 000,- Kč

Rekonstrukcí prošla vjezdová vrata do zahrady objektu klášter a též se uskutečnila rekonstrukce vjezdových vrat do areálu v Sadské a nezbytná oprava navazujícího plotu areálu (hrazeno z rozvojových projektů Středočeského kraje ve výši 100.000,- Kč).

V červenci byla v objektu Polabského muzea Poděbrady provedena oprava dešťové kanalizace (dešťový svod ze střechy atria uvnitř budovy) a provedení jejího správného napojení do dešťové kanalizace. Při větších déletrvajících deštích docházelo k zaplavení stávající kanalizace pod budovou a to způsobovalo, že voda se vyplavovala do vnitřních prostor muzea. Naštěstí při těchto událostech nedošlo k žádným škodám na majetku, ale bylo nutno tento stav vyřešit, aby se situace nezhoršovala a předešlo se vzniku případných škod nejen na majetku.

K běžné údržbě patří i péče o zeleň, a to na všech pracovištích (Poděbrady, Nymburk, Sadská, Přerov nad Labem a Lysá nad Labem), včetně péče o les a s tím spojená nezbytná činnost.

Nezanedbatelnou část financí bylo potřeba vyčlenit na revize vyhrazených zařízení (plynové kotle, spalínové cesty, tlakové nádoby, plynovody, elektrorozvody, hasicí přístroje a hydranty, EZS, EPS apod.), případně na opravy a odstranění zjištěných nedostatků. V průběhu roku byly všechny potřebné revize provedeny a případné nedostatky ihned odstraněny.

Zpráva o činnosti Polabského muzea, p. o. v roce 2019 byla zpracována na základě zpráv o činnosti za rok 2019 odborných pracovníků a vedoucích pracovišť a oddělení Polabského muzea (jednotlivé zprávy uloženy v PM).

V Poděbradech v únoru 2020

PhDr. Jan Vinduška
ředitel Polabského muzea, p. o.